

РЕШЕНИЕ

№ 236

гр. Карлово, 20.07.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – КАРЛОВО, II-РИ ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в
публично заседание на двадесет и трети юни през две хиляди двадесет и втора
година в следния състав:

Председател: Владимир Ст. Иванов

при участието на секретаря Цветана Т. Чакърова
като разгледа докладваното от Владимир Ст. Иванов Гражданско дело №
20215320101353 по описа за 2021 година

Производството е по главен и евентуален иск с правно основание чл.
26, ал.1 ЗЗД, предявени от Б. Д. И., ЕГН: *****, от гр. С., ул. „И. В.“ №
**, чрез адв. Е. И., съдебен адрес: гр. П., ул. „Х. К.“ №* против „К. И.“ АД,
ЕИК: *****, представлявано от М. Г. А., със седалище и адрес на
управление: гр. С., бул. „Ц. Б.“ №**, ет. М..

Ищцата твърди, че на 24.08.2020 г. сключила с ответното дружество
„К. И.“ АД договор за кредит № 105902, по силата на който кредиторът се
задължил да й предостави в собственост кредитен лимит в размер на 3000 лв.,
при фиксиран лихвен процент по заема 49,7 % и годишен процент на
разходите – 49, 70 %. По силата на чл. 4 от договора, заемът се обезпечавал с
поръчителство от дружество-поръчител, одобрено от кредитора, за което
дължала на дружеството гарант сумата от 2160.00 лева. Ищцата усвоила
заемен ресурс в размер на 3000 лв., с договорно установен срок за погасяване
на заема е 12 месеца, с месечна погасителна вноска съгласно погасителния
план към договора.

Ищцата твърди, че не дължи плащания за лихва и за възнаграждение
за поръчител, тъй като договорът за кредит бил нищожен, поради следните

съображения:

Договорът за потребителски кредит бил недействителен, поради нарушаване на изискванията на чл. 19, ал. 1 ЗПК във вр. с чл. 10, ал. 2 и чл. 10 а, ал. 4 ЗПК.

В процесния договор, кредиторът се задоволил единствено с посочването като абсолютни стойности на лихвения процент по заема и на ГПР. Липсвала обаче ясно разписана методика на формиране на годишния процент на разходите по кредита /кои компоненти точно са включени в него и как се формира посоченият в договора ГПР от 49,70 %. Във величината на ГПР като глобален израз на всичко дължимо по кредита следвало по ясен и разбираем за потребителя начин да са инкорпорирани всички разходи, които длъжникът ще стори и които са пряко свързани с кредитното правоотношение. В процесния договор за кредит яснота досежно обстоятелствата по чл. 19. ал. 1 ЗПК липсвали. Посочен бил лихвен процент по заема – 49,70 %, /фиксиран/, но не се изяснявало как тези стойности се съотнасят към ГПР по договора. Съгласно чл. 10, ал. 2 и чл. 10 а, ал. 4 ЗПК, видът, размерът и действието, за което се събират такси и /или комисионни, трябвало да бъдат ясно и точно определени в договора и кредиторът не можел да изисква и да събира от потребителя каквото и да е плащане за разходи, свързани с договора, които не са предвидени в него. Освен възнаградителната лихва в съдържанието на договора не били включени други действия, индивидуализирани по вид и с посочен размер на дължимите такси за извършването им, поради което ответникът нямал право да формира размер на ГПР от 49.70 %. ГПР се формирал по точно определена методика, регламентирана в чл. 19, ал.1 и по силата на ал. 2 от същия член по алгоритъма, уреден в Приложение №1 към закона и само въз основа на такси и други разходи, изрично уговорени между страните и включени в договорното съдържание /арг. от чл. 10, ал. 2 и чл. 10а, ал. 4 ЗПК/. Законодателят задължавал кредитодателите да включват в текста на договорите за потребителски кредит размера на ГПР, тъй като от него потребителите могат да получат информация за стойността на всички плащания, които ще направят за срока на действие на договора и така да вземат информирано решение дали кредитът съответства на техните потребности и на финансовите им възможности да го обслужват. В този смисъл били задължителните указания на СНС дадени с решение на СЕС от

21.04.2016 г. по дело С-377/14, в което било посочено следното: „*Както обаче се посочва по същество в съображения 31 и 43 от Директива 2008/48, от основно значение е потребителят да е получил информация за общия разход по кредита под формата на процент, изчислен съгласно единна математическа формула. Всъщност, от една страна, предоставянето на тази информация допринася за прозрачността на пазара, тъй като позволява на потребителя да сравни офертите за кредит. От друга страна, тя му позволява да прецени обхвата на поетите от него задължения (вж. в този смисъл решение от 4 март 2004 г., Cofinoga, C-264/02, EU:C:2004:127, т. 26 и определение от 16 ноември 2010 г., Pohotovost, C - 76/10, EU:C:2010:685, т. 70).*“

С оглед засилената защита на правата на потребителите и за санкциониране на злоупотребата с тях от страна на търговците, които са по-силната икономически страна в гражданския оборот, законът предвиждал при неизпълнение на задължението за посочване на действителния размер на ГПР тежката правна последица на непораждане на права и задължения от кредитния договор.

Освен уговорената възнаградителна лихва, в кредитния контракт страните не били уговорили други разходи, следователно кредиторът нямал право да включва в обхвата на обявления в договора ГПР от 49,70 % други разходи освен договорната лихва. Кредиторът заблудил потребителя, като посочил по-висока стойност на ГПР и по този начин неравноправно създал предпоставки да претендира от него престирането на недължими разходи по кредита.

Посочването в кредитния договор на размер на ГПР, който не бил реално прилагания в отношенията между страните, представлявал „заблуждаваща търговска практика“ по смисъла на чл. 68д, ал. 1 и ал. 2, т. 1 от Закона за защита на потребителите. С преюдициално заключение по дело С-453/10 било прието, че използването на заблуждаващи търговски практики представлява един от елементите, на които може да се основе преценката за неравноправния характер на договорните клаузи по смисъла на чл. 143 и сл. от ЗЗП. Клауза в договора, сочеща неверен ГПР, била в пряко противоречие с изискванията на чл. 11, ал. 1, т. 10 от ЗПК и на чл. 143, т. 19 от ЗЗП и като заблуждаваща потребителя била неравноправна и не породила правно

действие, съгласно чл. 146, ал. 1 ЗЗП. Нищожността на клаузата, регламентираща основен реквизит от същественото съдържание на договора за потребителски кредит – ГПР, имала за правна последица изначална недействителност на цялото заемно съглашение на основание чл. 22 ЗПК.

От друга страна, в пряко нарушение на чл. 19, ал. 1 и на чл. 11, ал.1, т. 10 от ЗПК, кредиторът не бил включил в ГПР разходите за заплащане на възнаграждението по договор за възлагане на поръчителство.

Уговореното възнаграждение за осигуряване на дружество поръчител било разход по кредита, който следвало да бъде включен при изчисляването на годишния процент на разходите – индикатор за общото оскъпяване на кредита - чл. 19, ал. 1 и 2 ЗПК. Този извод следвал от дефиницията на понятието „общ разход по кредита за потребителя“, съдържаща се в § 1, т. 1 от ДР на ЗПК, според която това са всички разходи по кредита, включително лихви, комисионни, такси, възнаграждения за кредитни посредници и всички други разходи, пряко свързани с договора за потребителски кредит, които са известни на кредитора и които потребителят трябва да заплати, включително разходите за допълнителни услуги, свързани с договора за кредит, и по-специално застрахователните премии в случаите, когато сключването на договора за услуга е задължително условие за получаване на кредита, или в случаите, когато предоставянето на кредита е в резултат на прилагането на търговски клаузи и условия; общият разход по кредита за потребителя не включва нотариални такси. Получаването на кредита било обусловено от сключването на договор за гаранция от страна на кредитополучателя, за което той дължал възнаграждение в общ размер на 2160 лева, а гарантът се задължил спрямо кредитора да отговаря за изпълнението на задълженията по договора за кредит - обстоятелство, което било известно на ответното дружество.

Ищцата твърди, че според императивната разпоредба на чл. 19, ал. 4 ЗПК, годишният процент на разходите не може да бъде по-висок от пет пъти размера на законната лихва по просрочени задължения в левове или във валута, определена с постановление на Министерския съвет на Република България /основен лихвен процент - 0.1 %, плюс 10 %/, което означава, че лихвите и разходите по кредита не могат да надхвърлят 50 % от взетата сума. Клаузи в договор, надвишаващи определените по ал. 4, са нищожни - чл. 19,

ал. 5 ЗПК. Кредиторът нарушил императивното правило на чл. 19, ал.1 ЗПК и незаконосъобразно не бил включил таксата в размер на 2160 лева в записания в договор размер на ГПР от 49.70 %. Поради това, че тази такса намирала основанието си в противоречащата на чл. 19, ал.4 ЗПК клауза за ГПР, следвало да се приеме, че търговецът е заблудил потребителя относно размера на ГПР прилаган в отношенията между страните, поради което клаузата за ГПР била неравноправна и нищожна съобразно критериите, изведени с преюдициално заключение по дело С - 453/10 на СЕС и в съдържанието на договора не бил включен изискуем за действителността на кредитната сделка елемент, съгласно чл. 11, ал. 1, т. 10 във вр.с чл.22 ЗПК.

Ако съдът счете този довод за неоснователен, то ищцата моли да приложи правните последици на чл. 19, ал. 5 ЗПК.

На следващо място, договорът за потребителски кредит бил нищожен съгласно чл. 22 ЗПК като нарушаващ изискванията на чл. 11, ал. 1, т. 11 ЗПК. Твърди, че съгласно чл. 11, ал. 1, т. 11 ЗПК, кредиторът следвало да включи в съдържанието на договора условията за издължаване на кредита от потребителя, което ответникът не изпълнил. Търговецът не посочил в текста на договора каква е общата сума по смисъла на пар. 1, т. 2 от ДР към ЗПК, дължима от потребителя и кредиторът не спазил изискванията на чл.11 ал.1 т. 11 от ЗПК с произтичащите правни последици по чл. 22 ЗПК.

Наред с това следвало да се има предвид и че макар, че в съдържанието на договора и ОУ да са включени клаузите на чл.4 и чл. 22 относно наличието или липсата на право на отказ на потребителя от договора, за срока, в който това право може да бъде упражнено и е предоставена информация за задължението на потребителя да погаси усвоената главница и лихвата съгласно чл. 29, ал.4 и 6, в тях не били разписани другите условия по неговото упражняване, по-конкретно не била налице информация за размера на лихвения процент на ден, каквото било изискването по чл. 11, ал.1, т.20 от ЗПК. Тази информация била от съществено значение за потребителя, тъй като той следвало да има нужните данни каква лихва на ден следва да заплати, за да упражни правото си на отказ. При липса на тази информация, той бил изправен пред опасността да не изпълни точно задълженията си при направен отказ от договора, което можело да има за него тежки негативни последици – това му право да се погаси поради неизпълнение на условията за

упражняването му.

Договорът бил недействителен и на още едно основание. Съдебната практика приемала, че при формиране размера на възнаградителната лихва, макар нормативно да не е установен императивен лимит, обективен критерий за добросъвестното ѝ определяне можел да бъде размерът на законната лихва, без обаче тя да може да се приеме като максимален размер. Трайно се приемало, че противоречаща на добрите нрави е уговорка, предвиждаща възнаградителна лихва, надвишаваща трикратния размер на законната лихва, а за обезпечени кредити - двукратния размер на законната лихва. В тази насока: Решение № 906/30,12,2004 г. по гр. д. 1106/2003 г. на ВКС, 2 г. о.; Решение № 378/18,05,2006 г. по гр. д. 315/2005г. на ВКС, 2 г. о.; Решение № 1270/09,01,2009 г. по гр. д. 5093/2007 г. на ВКС, 2 г. о.; Определение № 901/10,07,2015 г. по гр. д. 6295/2014 г. на ВКС, 4 г. о.

По аргумент от цитираните решения, при обезпечени заеми възнаградителната лихва следвало да не надхвърля повече от два пъти законната лихва. В настоящият случай, независимо че било учредено поръчителско правоотношение, договорената между страните лихва в размер на 49,70 % годишно надхвърляла повече от три пъти законната, което представлявало нарушение на добрите нрави, като критерии за норми на поведение, установени в обществото. Процесната клауза на договора, накърнявала договорното равноправие между страните, противоречала на добрите нрави и била в разрез с принципа на добросъвестността при договарянето, поради което същата се явявала нищожна. Поради това, че нищожните уговорки не произвеждат никакво действие, следвало да се приеме, че лихва не е уговорена между страните по процесния договор и такова задължение не е възникнало за ищцата.

Твърди, че неприложима е хипотезата на чл. 26, ал. 4 от ЗЗД – договорът за потребителски кредит не би могъл да бъде сключен без недействителната му част, тъй като той нормативно е уреден като възмезден и кредиторът не би го сключил без определено възнаграждение за отпуснатия кредит. Поради това се формирал изводът, че недействителността на уговорката относно договорната лихва води до нищожността на целия договор. Аргумент за недействителност на договора на това основание можел да се почерпи от обстоятелството, че съгласно по-пълната защита, дадена на

потребителя със ЗПК – чл. 22 от ЗПК, при неспазване на императивните изисквания към договора за кредит, уредени в чл. 10, ал. 1. чл. 11, ал.1, т. 7-12 и 20 и чл. 12, ал. 1, т.7 - 9 ЗПК, сред които са точното определяне на възнаградителната лихва – чл. 11, ал, 1, т. 9 ЗПК, договорът за потребителски кредит се явявал изцяло недействителен. От изложеното следвало, че законът поставя важен акцент на посочената уговорка относно цената на заемните средства – поради възмездния характер на договора за потребителски кредит, в момента на сключването му и с оглед внасяне на яснота относно правата и задълженията на потребителите и за по-пълна защита на интересите им, трябвало да бъдат уговорени лихвения процент по кредита /чл. 11, ал. 1, т. 9 ЗПК. Това разрешение отговаряло и на задължителното тълкуване на Директива 93/13 относно неравноправните клаузи на Съда на Съюза, който приемал, че Директивата допуска възможността, при спазване на правото на Съюза, сключен между продавач или доставчик и потребител договор, съдържащ една или няколко неравноправни клаузи, да бъде обявен за нищожен в неговата цялост, когато се окаже, че това гарантира по-добра защита на потребителя (*в този смисъл Решение по дело C- 453/10, Pereničova и Perenič, точка 35 и C-397/11, ErikaJoros, точка 47*). Такова разрешение се приемало в практиката на редица състави на Окръжни съдилища (*Решение № 151 от 15.05.2019г. по в.гр.д. № 197/19г. на ОС - В., Решение № 143 от 13.05.2019 г. по в. гр. д. № 106 / 2019 г. на Окръжен съд - В., Решение № 23 от 29.10.2018г. по възз. т. д. № 81/18г. на ОС Р., Решение по в.т. д. № 202/18г. на ОС - В., Решение от 10.2018г. по в. г.д.№ 1085/18г. на ОС - В., Решение № 526/02.05.2017г. по възз. гр.д. № 393/17г. на ОС - П., Решение по в. гр.д. № 63/17г. на ОС - Г., Решение по в.гр.д. № 29/17г. на ОС- Г., Решение по в.гр.д. № 165/17г. на ОС - Г., Решение № 1915 от 14,10.2016г. по в.гр.д. № 3426/16г. на САС ТО,11 състав, Решение № 225 от 14.04.2015г. по в.гр.д. № 86/15г. на ОС - П. и др.*).

Ако съдът не приеме доводите на ищцата за нищожност на цялата кредитна сделка, тя моли да прогласи нищожността на следните договорни клаузи:

Недействителна била и уговорката за учредяване на обезпечение с одобрено от кредитора дружество - поръчител. Договорът за поръчителство бил съглашение между кредитора и поръчителя, а длъжникът бил трето за това правоотношение лице, чиято воля не била правопораждащ елемент от

фактическия състав, който следва да се осъществи за валидното му възникване, /арг. от чл. 138 от ЗЗД/. Договорът бил едностранен, безвъзмезден и каузален, като правното основание за учредяването на поръчителство било кредиторът да бъде обезпечен срещу евентуалното неизпълнение на задълженията на длъжника по обезпеченото правоотношение. Законодателят уредил договора за поръчителство като съглашение между кредитора и трето, различно от длъжника лице, отчитайки обстоятелството, че кредиторът има легитимен интерес в негова полза да бъде учредено лично обезпечение. Длъжникът нямал такъв защитен от закона интерес, поради което сключването на сделка между него и третото лице - поръчител била лишена от правно основание.

Ищцата твърди, че договорът за поръчителство е уреден от диспозитивни правни норми, поради което страните могат да уговорят възмездност на поръчителството, като в тази хипотеза договорът се трансформира в двустранен. Договарянето, че кредитополучателя ще заплати възнаграждение на поръчителя вместо кредитора противоречало на добрите нрави и внасяло неравноправие в кредитното правоотношение по смисъла на чл. 143, т. 19 ЗПК. Съдебната практика била константна, че противоречи на добрите нрави съглашение при което престациите са явно нееквивалентни. По договор за поръчителство, сключен между длъжника и поръчителя, длъжникът не получавал никаква престация, поради което нарушаването на принципа на справедливост било още по-драстично.

Поставянето на изискването за заплащане на възнаграждение за осигуряване на лично обезпечение противоречало на целта на Директива 2008/48, транспонирана в ЗПК. От член 8, параграф 1 от Директива 2008/48 в светлината на съображение 28 ставало ясно, че преди сключването на договор за кредит кредиторът е длъжен да направи оценка на кредитоспособността на потребителя, като при необходимост това задължение може да включва да се направи справка в съответната база данни. Задължение за предварителна оценка на платежоспособността на длъжника преди отпускане на кредита произтичала и от разпоредбата на чл.16 от Закона за потребителския кредит.

В този смисъл в съображение 26 от Директивата се посочвало, че в условията на разрастващ се кредитен пазар е особено важно кредиторите да не кредитират по безотговорен начин или да не предоставят кредити без

предварителна оценка на кредитоспособността, а държавите членки следва да упражняват необходимия надзор с цел избягване на такова поведение и да приложат необходимите средства за санкциониране на кредиторите в случаите, в които те не процедират по този начин.

Преддоговорното задължение на кредитора да направи оценка на кредитоспособността на кредитополучателя имало за цел да предпази потребителите от свръхзадлъжнялост и неплатежоспособност допринася за постигането на целта на Директива 2008/48 да им осигури високо, адекватно и равностойно ниво на защита на интересите им /съображения 8, 9, 23, 24, 43, 45 от Директивата/. В този смисъл – параграф 40-43 от Решение от 27 03.2014 г. по дело C-565/12 на четвърти състав на СЕС.

Поради изложеното, клауза, която предвижда, че се дължи възнаграждение за осигуряване на поръчител била в пряко противоречие с целта на Директивата. На практика такава клауза прехвърляла риска от неизпълнение на задълженията на финансовата институция за предварителна оценка на платежоспособността на длъжника върху самия длъжник и водела до допълнително увеличаване на размера на задълженията. По този начин на длъжника се вменявало задължение да осигури възнаграждение за обезпечение, с което дългът му нараствал, тоест опасността от свръхзадлъжнялост на длъжника се увеличавала. Съдът имал задължение да се придържа към Директивата при тълкуването на националния закон, като той следвало да се тълкува изцяло във връзка и с оглед целите на директивата (*решения по дела C-106/89 Mazleasing и 14/83 Von Colson*).

Възлагането на потребителя да заплаща задължения, които следва да изпълнява кредитора било в изключителен интерес само на търговеца и във вреда на потребителя като по-слабата страна в гражданския и търговски оборот, с което задължение той не би се съгласил ако кредитодателят действал добросъвестно. Поради изложеното бил изпълнен общия фактически състав на чл. 143 ЗЗП и в светлината на неизчерпателното изброяване на предпоставките за неравноправност на договорна уговорка /арг. от т. 19 на чл. 143 ЗПК/ тази договорка следвало да бъде квалифицирана като неравноправна и непораждаща правни последици за потребителя.

Ищцата моли съда да постанови решение, с което бъде прогласена нищожността на Договор за потребителски кредит „Екстра“ №

105902/24.08.2020г. като противоречащ на императивни изисквания на Закона за защита на потребителите и Закона за потребителския кредит. Моли, в условията на евентуалност, да прогласи нищожността на клаузата на чл.4 от договора като неравнопоставна и противоречаща на добрите нрави.

С отговора на исковата молба ответното дружество, чрез чрез адв. Р.Д., оспорва исковете, като излага следните съображения:

Б. Д. И. кандидатствала за получаване на потребителски кредит чрез сайта на дружеството, на адрес www.*****, като предоставила личните си данни чрез попълване на регистрационната форма за кандидатстване, одобрена от управителя на финансовата институция и при спазване на всички изисквания за предоставяне на финансова услуга от разстояние. В резултат на подадената заявка и предоставените от Б. Д. И. данни, служител на дружеството се свързал с нея на посочения в заявката телефон, като същата потвърдила самоличността си, истинността на предоставената информация и желанието си да получи при условията на дружеството кредит в размер на 3000.00лв. След обработване на данните и одобрение на кандидата за финансова услуга, на ищцата бил изпратен на посочената от нея електронна поща, електронен формат на договора за кредит от разстояние. Същата потвърдила, с избиране на изпратения ѝ от „К. И.“ линк за потвърждение, сключването на Договор за потребителски кредит „Екстра“ № 105902/24.08.2020 г. и желаната сума ѝ е била преведена чрез системата e-raw и получена от същата на каса на партньорски офис на „И.“ АД, срещу представена от Б. Д. И. лична карта.

Съгласно формата за кандидатстване ищцата имала възможност да избере опция да предостави банкова гаранция или да ѝ бъде предоставена такава от дружество, с което кредитодателят има сключен договор. Двете полета, между които потребителят може да избира при подаване на заявка били „КАНДИДАТСТВАНЕ ЗА ЗАЕМ С ОСИГУРЕН ГАРАНТ“ и „ЩЕ ПРЕДОСТАВЯ БАНКОВА ГАРАНЦИЯ“, като под първото поле било посочено, че в този случай „К. И.“ ще осигури гаранция от одобреното от него дружество, а кредитополучателят се задължава да заплати такса за услугата, а във второто поле било посочено, че в този случай, в рамките на 3 дни след одобрението на кредита, следва кредитополучателят да представи безусловна и неотменима банкова гаранция. При избиране на първата опция в

кредитния софтуер на „К. И.“ се генерираше поле „ИСКАМ БАНКОВА ГАРАНЦИЯ“, а при втората опция – поле с „ПРЕДОСТАВЯМ БАНКОВА ГАРАНЦИЯ“, като тези две полета били видими само за Кредитодателя и нямало как да въведат потребителя в заблуждение. С оглед гореизложеното ответникът счита, че е спазил разпоредбите на ЗПФУР и по-конкретно чл. 11, ал. 2 – информацията, която е предоставена на потребителя преди сключване на кредита е пълна, вярна, разбираема и не въвежда в заблуждение.

Твърди се, че „К. И.“ АД имало сключен Договор за предоставяне на гаранция по потребителски кредити 25.10.2014 г. с „Б. К.“ ООД, рег. номер 155538/23.10.2014г., съгласно който „Б. К.“ ООД в качеството на ДРУЖЕСТВО ГАРАНТ се задължавало да гарантира вземанията на Кредитодателя по отпуснати потребителски кредити, съгласно сключени Договори за потребителски кредити между Кредитодателя и Кредитополучателите, ако тази опция е била избрана от съответния Кредитополучател при подаване на заявката му за отпускане на кредит и същата е била одобрена. Съгласно чл.1 ал.2 от сключения Договор за предоставяне на гаранция по потребителски кредити, Кредитодателят се задължавал да събира от името и за сметка на дружеството-гарант сумата, представляваща таксата „гарант“ от Кредитополучателя. В чл.1, ал.3 било предвидено, че дружеството-гарант се задължава след писмено поискване да изплати сумите по просрочени задължения във връзка с договори за предоставяне на потребителски кредити на Кредитодателя, само след като последният е положил усилия и грижа на добър търговец и не е събрал дължимите му се суми включително по съдебен ред в срок от 2 /две/ години от датата на предсрочната им изискуемост.

При подаване на заявката, ищцата изявила желание за заем с осигурен гарант, с оглед което се задължила да заплаща възнаграждението за предоставената от дружеството-гарант гаранция по отпуснатия потребителски кредит. По силата на сключен Договор за предоставяне на гаранция по потребителски кредити 25.10.2014г. с „Б. К.“ ООД, рег. номер 155538/23.10.2014г., ответникът се задължил да събира от името и за сметка на дружеството-гарант тази сума, а на основание т. 4 от договора сключен между страните ищцата се задължила към ежемесечната ѝ вноска да бъде начислена и такса „Гарант“.

Сочи се, че съгласно чл. 442 от ТЗ „с банковата гаранция банката писмено се задължава да плати на посоченото в гаранцията лице определена сума пари съобразно условията, предвидени в нея“. Трайната съдебна практика и установената правна доктрина приемали, че довод за издаване на гаранцията е наличие на задължение на наредителя към бенефициера по съществуващ между тях възмезден договор. С цел обезпечаване на това задължение между наредителя и банката се сключва договор за поръчка, по силата на който банката се задължава срещу възнаграждение да издаде банкова гаранция. Вследствие на издаването на гаранцията възниква и правоотношение между банката-гарант и бенефициера, по силата на което банката се задължава да плати задължението на наредителя, което последният има към бенефициера. Предпоставките, при които възниква гаранционното задължение са предмет на договора за поръчка между наредителя и банката - гарант и реквизит на самата банкова гаранция /Решение № 783 от 4.05.2011 г. по в. т.д. № 72/2010г. на С. а. съ.; Решение № 383 от 28.02.2011 г. по в. т. д. № 306/2010г. на С. а. с./. В случая само Б. Д. И. можела да бъде легитимна страна по договор с банка за предоставянето на банкова гаранция на кредитодателя и нямало как тя да поиска същата да му бъде предоставена от ответното дружество при подаване на заявката.

С оглед всичко гореизложено и прилагане по аналогия на правилата за банковата гаранция към такава, предоставена от дружество гарант, възнаграждението дължимо от наредителя по нея не следвало да се включва към разходите по потребителския кредит. Същата представлявала дължимо възнаграждение за услуга предоставена от дружеството-гарант, за обезпечаване на вземанията по Договор за потребителски кредит „Екстра“ № 105902/24.08.2020г. Дължима била по силата на самостоятелно правоотношение, което било резултат от съзнателния избор на ищцата. На последната била предоставена възможност за избор, като същата била надлежно информирана за последиците от своя избор. Още преди да избере опцията за предоставяне на заем с осигурен гарант, Б. Д. И. била надлежно информирана за съществуването на задължение за заплащане на такса към дружеството, предоставящо гаранцията. Същата била информирана и за размера на задължението, както и за начините и сроковете за заплащане му, с което в последствие се съгласила. Съгласно Договор за потребителски кредит „Екстра“ № 105902/24.08.2020 г. сключен между страните, Б. Д. И. се

съгласила задължението ѝ за заплащане на такса „Гарант“ да бъде разсрочено и включено към месечните му вноски.

На следващо място, неоснователно се явявало твърдението на ищцата, че е налице противоречение на разпоредбите на чл. 11, ал. 1, т. 10 от ЗПК. Процесният Договор за потребителски кредит „Екстра“ № 105902/24.08.2020 г. отговарял на законовите изисквания заложили в ЗПК, а в погасителния план – неразделна част от същия, бил посочен общият размер на кредита, както и отделно по месечни вноски. От текста на договора ставало ясно, че същият е ясен и изготвен на разбираем език и съдържа всички необходими реквизити посочени в чл. 11 от ЗПК. В сключения между страните договор фигурирал както годишния лихвен процент, така и годишния процент на разходите по отпуснатия кредит, като бил посочен точният размер на дължимата сума. Посочените параметри били подробно описани и в Общите условия неразделна част от договора за кредит. Същите били публикувани на страницата на дружеството, като ищецът се запознал с тях предварително още преди подписването на договора за кредит. Документът бил изготвен и потвърден от ищцата по електронен път и отговарял на всички приложими изисквания, като същият е действителен, съставен при стриктно спазване на разпоредбите на закона.

Твърди се, че процесният договор за кредит попада под уредбата на ЗПК. В разпоредбите на чл. 10, ал. 1 и чл. 11, ал. 1-2 от ЗПК били изчерпателно изброени задължителните реквизити на договора, като съобразно чл. 20 от ЗПК, когато не са спазени изискванията по чл. 10, ал. 1, чл. 11, ал. 1, т. 7-12 и чл. 20 и ал. 2 и чл. 12, ал. 1, т. 7-9 от ЗПК, договорът за потребителски кредит е недействителен. При подробната преценка и съпоставка на клаузите в процесния Договор „Екстра“ № 105902/24.08.2020 г. с разпоредбите на ЗПК, се установявало, че сключеният с ищцата договор отговаря на изискванията на ЗПК за действителност, съобразно изискванията на чл. 22 от ЗПК. Договорът бил сключен в писмена форма по ясен и разбираем начин; посочен бил общият размер на кредита, съгласно чл. 11, ал. 1, т. 7 от ЗПК; лихвеният процент по кредита съгласно чл. 11, ал. 1, т. 9 от ЗПК определен на годишна основа съгласно параграф 1, т. 4 от ДР към ЗПК – фиксиран; годишният процент на разходите по кредита и общата сума, дължима от потребителя, изчислени към момента на сключване на договора за кредит, съгласно чл. 11, ал. 1, т. 10 от ЗПК; условията за издължаване на

кредита – включително погасителен план, съдържащ информация за размера, броя, периодичността и датите на плащане на погасителните вноски, съгласно чл.11, ал.1 т.11; информацията по чл.11, ал.1, т.12 ; наличието или липсата на право на отказ на потребителя от договора и срока, в който това право може да бъде упражнено, съгласно чл.11, ал.1, т.20; общите условия, които са неразделна част от договора, съгласно чл.11, ал.2 ЗПК.

Твърди се, че разпоредба на чл. 11, ал. 1, т. 10 от ЗПК предвижда, че в договора за потребителски кредит Кредитодателят следва да посочи годишния процент на разходите по кредита и общата сума, дължима от потребителя, изчислени към момента на сключване на договора за кредит. Съгласно чл. 19, ал. 1 от ЗКП, годишният процент на разходи по кредита включва *„общите разходи по кредита за потребителя, настоящи или бъдещи (лихви, други преки или косвени разходи, комисиони, възнаграждения от всякакъв вид, в т.ч. тези, дължими на посредниците за сключване на договора), изразени като годишен процент от общия размер на предоставения кредит“*.

Съгласно чл. 19, ал. 5 от ЗПК *„Клаузи в договор, надвишаващи определените по ал. 4, се считат за нищожни“*. Следователно дори да се приеме, че с включване на процесната такса „Гарант“ се надвишава посочения размер в ал. 4 на същата разпоредба, то нищожни били само клаузите, надвишаващи същия, а не целият договор.

Не можело да бъде споделено твърдението, че претенцията за възнаградителна лихва е недействителна, тъй като надвишавала установения в съдебната практика максимум, който трябва да бъде максимално три пъти законната лихва. В конкретния случай съгласно чл. 240 от ЗЗД страните уговорили задължението на кредитополучателя да заплати на дружеството договорна лихва във връзка с ползване на процесния кредит. Размерът на акцесорните задължения бил предварително съгласуван между Кредитополучателя и Кредитодателя, като бил съобразен с действащите към момента на сключване на договора изисквания в ЗПК относно годишния процент на разходите по кредита и е резултат от съзнателния и свободен избор на договарящите. Съгласно чл. 19, ал.4 от ЗПК годишният процент на разходите не може да бъде по-висок от пет пъти размера на законната лихва по просрочени задължения в левове и във валута, определена с

постановление на Министерския съвет на Република България, а не както било посочено и установено в съдебната практика - трикратният размер, докато се касаело за специални правоотношения.

Също така следвало да се вземе предвид, че отношенията на страните били предварително уредени между страните, като ищцовото дружество в качеството си на Кредитодател посочил възнаграждението, което следва да му бъде заплатено срещу риска от предоставяне на конкретната сума. Всеизвестно било, че бързите кредити се предоставят в рамките на 20 минути, като при тях се взимат само данните по лична карта на лицето и се прави справка за неговия социален и кредитен статус. Както в конкретния случай, така и в много други, ответното дружество предоставяло бързи заеми на хора със спешна нужда от средства, като поемало риск същите да не му бъдат върнати в дълъг период от време. Размерът на възнаградителната лихва бил съответен на насрещната престация от страна на ответното дружество и на риска, който то поело в качеството си на небанкова институция, която се самоиздържа от собствената си печалба

Нямало противоречие, нито заобикаляне на закона, защото съдържанието на разпоредбите, уреждащи такса „Гарант“ в процесния договор, било съобразено с нормите на ЗПК и ЗПФУР, още повече, че потребителят имал горепосочената възможност да се откаже от целия договор, ако считал, че е поставен в заблуждение с тези клаузи или че те неправомерно го санкционират финансово. Водейки се от поведението на ищцата, която кандидатствала при ответното дружество множество пъти и на която били отпуснати общо четири на брой потребителски кредита, следвало да се приеме, че лицето не възприемало условията по договорите му като неизгодни за него, а напротив, възползвало се е многократно от услугите на „К. И.“.

От страна на ищцата били извършвани плащания по процесния договор за потребителски кредит в общ размер на 2735.74 лв., а съгласно трайната съдебна практика, извършените частични плащания имат характер на извънсъдебно признание на неизгодния за ответника факт, че процесното правоотношение е породило правното си действие.

Предвид всичко изложено, ответникът моли предявените искове да бъдат отхвърлени като неоснователни и недоказани, и да му се присъдят

разноските по делото.

От събраните по делото доказателства, отделно и в тяхната съвкупност, съдът намира за установено от фактическа страна следното:

Между страните не се спори, а и е видно от приложения по делото Договор за потребителски кредит „Екстра“ № 105902/24.08.2020 г., общи условия и погасителен план към него, че „К. И.“ АД, е предоставило на ищцата заем от 3000 лева, а последната е поела задължение да върне сумата на 12 месечни вноски, ведно с договорна /възнаградителна/ лихва от 378.00 лева. Падежът на първата вноска е 24.09.2020 г., а на последната – 24.01.2021 г., при фиксиран годишен лихвен процент по заема 36.00 % и годишен процент на разходите – 49.70 %.

В чл.4 от договора страните са се уговорили кредитодателят да ангажира дружество-гарант, за гарантиране връщане на вноските по кредита, за което кредитополучателят дължи такса „Гарант“, разсрочена към месечните му вноски.

По делото е представен Договор за предоставяне на гаранция по потребителски кредити от 25.10.2014 г., сключен между „К. И.“ АД и „Б. К.“ ООД, рег. номер 155538/23.10.2014г., съгласно който „Б. К.“ ООД в качеството на дружество - гарант се задължава да гарантира вземанията на кредитодателя по отпуснати потребителски кредити съгласно сключени Договори за потребителски кредити между кредитодателя и кредитополучателите, ако тази опция е била избрана от съответния кредитополучател при подаване на заявката му за отпускане на кредит и същата е била одобрена. Съгласно чл.1 ал.2 от сключения Договор за предоставяне на гаранция по потребителски кредити, кредитодателят се задължава да събира от името и за сметка на дружеството - гарант сумата, представляваща таксата „Гарант“ от кредитополучателя. В чл.1, ал.3 е предвидено, че дружеството - гарант се задължава да изплати сумите по просрочени задължения във връзка с договори за предоставяне на потребителски кредити на кредитодателя, само след като последният е положил усилия и грижа на добър търговец и не е събрал дължимите му се суми включително по съдебен ред в срок от 2 /две/ години от датата на предсрочната им изискуемост.

Общата сума по Договор за потребителски кредит „Екстра“ №

105902/24.08.2020 г. е в размер на 5538 лева, в която се включва и месечна „такса гарант“ от 180 лева или 2160 лева за целия срок на договора.

Ответникът признава, че ищцата е извършила плащания по договора в общ размер на 2735.74 лв., което се установява и от приетата и неоспорена от страните съдебно-счетоводна експертиза /таблица 2/.

При така установената фактическа обстановка съдът намира следното от правна страна:

Предявен е главен иск с правно основание чл. 26, ал.1 от ЗЗД – за прогласяване на нищожност на Договор за потребителски кредит „Екстра“ № 105902/24.08.2020г. като противоречащ на ЗЗП и ЗПК.

В случая се касае за договор за предоставяне на кредит от разстояние. Легална дефиниция на този вид договори се съдържа в разпоредбата на чл. 6 ал. 1 от ЗПФУР, според която договор за предоставяне на финансови услуги от разстояние е всеки договор, сключен между доставчик и потребител като част от система за предоставяне на финансови услуги от разстояние, организирана от доставчика, при която от отправянето на предложението до сключването на договора страните използват изключително средства за комуникация от разстояние – едно или повече.

Изхождайки от предмета на договора – предоставяне на кредит под формата на заем, както и страните по него – ответник юридическо лице, което е небанкова финансова институция, предоставяща кредита в рамките на своята търговска дейност, ищец – физическо лице, което при сключване на договора действа извън рамките на своята професионална компетентност се налага извод, че процесният заем има характер на договор за потребителски кредит по смисъла на чл.9, ал.1 от ЗПК. При това положение, при решаване на настоящия спор следва да намерят приложение правилата за действителността на договора за кредит залегнали действащия ЗПК.

Съгласно чл. 22 от ЗПК, когато не са спазени изискванията на чл. 10, ал. 1, чл. 11, ал. 1, т. 7- 12 и т. 20, чл. 12, ал. 1, т. 7- 9 от ЗПК, договорът за потребителски кредит е недействителен. Тя е изначална недействителност, защото последиците ѝ са изискуеми при самото сключване на договора и когато той бъде обявен за недействителен, заемателят дължи връщане само на чистата стойност на кредита, но не и връщане на лихвата и другите разходи.

В случая, не е спазено изискването на чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК.

Разпоредбата сочи, че договорът трябва да съдържа годишния процент на разходите по кредита и общата сума, дължима от потребителя, изчислени към момента на сключване на договора за кредит, като се посочат взетите предвид допускания, използвани при изчисляване на годишния процент на разходите по определения в приложение № 1 начин.

Според чл. 19, ал. 1 ЗПК, ГПР изразява общите разходи по кредита за потребителя, настоящи или бъдещи /лихви, други преки или косвени разходи, комисиони, възнаграждения от всякакъв вид, в т.ч. тези, дължими на посредниците за сключване на договора/, изразени като годишен процент от общия размер на предоставения кредит.

ГПР се изчислява по специална формула. Спазването на това изчисление, дава информация на потребителя как е образуван размерът на ГПР и общо дължимата сума по договора. Тоест, в посочената величина /бидейки глобален израз на всичко дължимо по кредита/, следва по ясен и разбираем за потребителя начин да са инкорпорирани всички разходи, които ще стори и които са пряко свързани с кредитното правоотношение.

Нарушение е налице, тъй като в договора кредиторът се е задоволил единствено с посочването като абсолютни стойности на лихвения процент по заема и ГПР. Липсва обаче ясно разписана методика на формиране годишния процент на разходите по кредита – кои компоненти точно са включени в него и как се формира същият от 49,70 %. Посочената годишна фиксирана лихва от 36 % не е ясно как точно се съдържа и как е изчислена по отношение на общия ГПР. По този начин потребителят е поставен в невъзможност да разбере какъв реално е процентът на оскъпяване на ползвания от него финансов продукт.

Посочването само с цифрово изражение на ГПР не е достатъчно, за да се считат спазени законовите изисквания. Целта на цитираната разпоредба на чл.11, т.10 ЗПК е на потребителя да се предостави пълна, точна и максимално ясна информация за разходите, които следва да стори във връзка с кредита, за да може да направи информиран и икономически обоснован избор дали да го сключи. Поради това в договора трябва да е посочено не само цифрово какъв годишен процент от общия размер на предоставения кредит представлява ГПР, но изрично и изчерпателно да бъдат посочени всички разходи, които длъжникът ще направи и които са отчетени при

формирание на ГПР. Поставянето на кредитополучателя в положение да тълкува всяка една от клаузите в договора и да преценява дали тя създава задължение за допълнителна такса по кредита, невяключена в ГПР, противоречи на изискването за яснота, въведено с чл. 11, ал.1, т.10 ЗПК /в този см. - трайната практика на О. с. П. - Решение № 242/18.02.2016 г. по гр. д. № 45/2016 г.; Решение № 1561/30.11.2016 г. по гр. д. № 2355/2016 г.; Решение № 656/ 26.05.2017 г. по гр. д. № 499/2017 г.; Решение № 336/13.03.2018 г. по в. гр. д. № 3025/2017 г. и др./.

Следва да бъдат споделени доводите на ищцата относно договорната такса „Гарант“. Страни по сключения договор за предоставяне на гаранция са „К. И.“ ООД и „Б. К.“ ООД, но не и кредитополучателят, така че за него не е възникнало задължение към „Б. К.“ ООД. Задължението за заплащане на възнаграждение на гаранта е за кредитодателя „К. И.“ ООД. От представената заявка за отпускане на кредит е видно, че ищцата е посочила, че желае банкова гаранция, а в предоставения по делото договор е посочено, че кредитополучателят е избрал кредитодателят да ангажира дружество гарант за гарантиране връщане на вноските му по кредита, за което се е съгласил да заплати в полза на кредитодателя такса „Гарант“, разсрочена към месечните му вноски, съгласно погасителния план. Налице е нарушение на чл. 11, ал. 2 от ЗПФУР, доколкото информацията за договорните задължения, която е предоставена на ищеца-потребител преди сключването на договора, не съответства на задълженията по оформения впоследствие договор – във формуляра за заявка е посочено, че клиентът иска банкова гаранция, а вместо това в договора е вписано, че същият иска ангажиране на дружество-гарант. Освен това от доказателствата по делото е видно, че ангажираното впоследствие дружество не е банкова институция. Т.е. липсва съпадение между изразеното от потребителя желание за обвързване с конкретна договорна клауза и отразеното в договора.

На следващо място, при тези обстоятелства за това дружество заплащането на такса „Гарант“ е разход по кредита, който няма пречка да се възложи в тежест на кредитополучателя, но следва да бъде включен в ГПР по сключения договор за кредит. С оглед изложеното, като се вземе предвид, че ГПР по Договора без в разходите да бъде включена таксата „Гарант“ е 49.70%, то с включването на тази такса ГПР значително ще надхвърли максимално допустимия от закона 5 кратен размер на законната лихва, който

към датата на сключване на договора за кредит е в размер на 10 %. Видно от заключението на ССЧЕ, с включването на такса „Гарант“ ГЛП ще е в размер на 131.68 %, а ГПР – 248.85 %.

Възнаграждението за дружеството-гарант, което е в размер близък до този на отпуснатия заем, води до скрито оскъпяване на кредита. Включено по този начин към погасителните вноски, тази сума се явява добавък към възнаградителната лихва и представлява сигурна печалба за заемодателя. Именно затова процесният договор не отговоря на изискванията на чл. 11, ал. 1, т. 10 от ЗПК, като липсата на част от задължителните реквизити по т. 10 от нея води до неговата недействителност съобразно разпоредбата на чл. 22 от ЗПК. Тази норма от една страна е насочена към осигуряване защита на потребителите чрез създаване на равноправни условия за получаване на потребителски кредит, а от друга – към стимулиране на добросъвестност и отговорност в действията на кредиторите при предоставяне на потребителски кредити така, че да бъде осигурен баланс между интересите на двете страни. В случая липсата на ясна, разбираема и недвусмислена информация в договора не дава възможност на потребителя да прецени икономическите последици от сключването на договора предвид предоставените му от законодателя съответни стандарти за защита. Ето защо и поради липса на част от задължителните реквизити на т.10 на чл.11 ЗПК, договорът се явява недействителен.

Налага се извод, че тази клауза е неравноправна, защото е в нарушение на принципа за добросъвестност, води до значителна неравнопоставеност между договарящите страни относно правата и задълженията и е във вреда на потребителя. Като такава е нищожна и поради противоречие със закона, а именно поради директно нарушение на разпоредбите на ЗПК.

Липсата на разбираема и недвусмислена информация в договора по см. на чл. 11, т. 10 ЗПК, е възможно да заблуди средния потребител относно цената и икономическите последици от сключването му. Същевременно, посочването на по-нисък от действителния ГПР, представлява невярна информация относно общите разходи по кредита и следва да се окачестви като нелоялна и заблуждаваща търговска практика по смисъла на член 6, параграф 1 от Директива 2005/29/ЕО. Това от своя страна означава, че

клаузата за общия размер на сумата, която следва да плати потребителят, също е неравноправна по смисъла на член 4, параграф 1 от Директива 93/13/ЕО и влече недействителност на договора в неговата цялост /Решение № 1510/13.12.2019 г. по в.гр.д № 2373/2019 г. на ПОС/.

При възприетите изводи следва са приеме, че е налице едновременно противоречие със закона и накърняване на добрите нрави, а противоречието със закона по правило винаги „поглъща“ накърняването на добрите нрави, респ. специалното основание изключва общото (така Решение № 97 от 8.02.2013 г. на ВКС по т. д. № 196/2011 г., I т. о., ТК).

С оглед изложеното, искът по чл.26, ал.1 от ЗЗД за прогласяване нищожността на Договор за потребителски кредит „Екстра“ № 105902/24.08.2020г. като противоречащ на закона следва да се уважи като основателен и доказан.

Поради уважаване на главния иск, съдът не дължи произнасяне по евентуалния.

На основание чл.78 ал.1 от ГПК ответникът следва да бъде осъден да заплати на ищеца и направените в настоящото производство разноски.

Съгласно чл. 38, ал. 1, т. 2 ЗАдв., на която се позовава пълномощникът на ищеца, адвокатът може да оказва безплатно адвокатска помощ и съдействие на материално затруднени лица. В договора за правна защита е отразено, че същата се предоставя безплатно. Съгласно чл.38, ал. 2 ЗАдв., в случаите по ал. 1, ако в съответното производство насрещната страна е осъдена за разноски, адвокатът има право на адвокатско възнаграждение. Този размер, съобразно цената на иска и чл. 7, ал. 2, т. 2 Наредба № 1 от 09.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения възлиза на 466.46 лева за осъществено от адвокат Е. И. процесуално представителство.

Освен адвокатско възнаграждение в полза на пълномощника на ищеца, ответникът следва да заплати на последния разноските за държавна такса в размер на 135.12 лева и 150 лева за платен депозит за вещо лице.

Мотивиран от изложеното съдът

РЕШИ:

ПРОГЛАСЯВА за НИЩОЖЕН на основание чл.26, ал.1, предл.1-во от ЗЗД Договор за потребителски кредит „Екстра“ № 105902/24.08.2020г., сключен между „К. И.“ АД, ЕИК: *****, представлявано от М. Г. А., със седалище и адрес на управление: гр. С., бул. „Ц. Б. *“ №**, ет. М., като кредитодател и Б. Д. И., ЕГН: *****, от гр. С., ул. „И. В.“ № **, като кредитополучател, поради противоречие със закона.

ОСЪЖДА „К. И.“ АД, ЕИК: *****, представлявано от М. Г. А., със седалище и адрес на управление: гр. С., бул. „Ц. Б. *“ №**, ет. М. да заплати на Б. Д. И., ЕГН: *****, от гр. С., ул. „И. В.“ № **, сумата от 285.12 лева, представляваща разноски по делото.

ОСЪЖДА „К. И.“ АД, ЕИК: *****, представлявано от М. Г. А., със седалище и адрес на управление: гр. С., бул. „Ц. Б. *“ №**, ет. М. да заплати на Е.Г. И., адрес: гр. П., ул. „Х. К.“ №*, сумата от 466.46 лева, представляваща адвокатско възнаграждение, на основание чл. 38, ал.2 от Закона за адвокатурата.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване пред О. с. П. в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Ц.Ч.

Съдия при Районен съд – Карлово: _____